

مقیاس رضامندی زناشویی اسلامی

هدف: ارزیابی عوامل دهگانه رضایت زناشویی اسلامی (ارتباط کلامی، پایبندی های مذهبی، حل تعارض، مدیریت مالی، روابط جنسی، فعالیت های اوقات فراغت، مسائل شخصیتی، فرزندان و فرزندپروری، نقش زن و مرد، صله ارحام).

ردیف	عبارات	هرگز	به ندرت	گاهی اوقات	اغلب	همیشه
1	سعی میکنم محبتم را به صورت کلامی به همسرم ابراز کنم.					
2	من و همسرم سعی میکنیم همدیگر را با نام ها و القاب خوب صدا بزنیم.					
3	همسرم خوبی های مرا نادیده میگیرد.					
4	همسرم حقوق مرا رعایت میکند.					
5	همسرم هنگام صحبت صدایش را بلند کرده و داد و بیداد راه میاندازد.					
6	مسائل زندگی آنقدر مرا سرگرم میکند که کمتر به یاد خدا هستم.					
7	وظیفه خودم میدانم که خانواده ام را از هر کاری که خدا پسندانه نیست باز دارم.					
8	به خاطر خانواده ام از رعایت وظایف دینی فاصله میگیرم.					
9	توجه و ادای وظایف من نسبت به همسرم به خاطر اعتقادات مذهبی است.					
10	همسرم نگاه های خود را نمی تواند کنترل کند.					
11	یکی از راه های حل اختلاف ما، مراجعه به بزرگان خانواده است.					
12	برای حل مشکلاتمان از مشاوره کمک میگیریم.					
13	همسرم با زور حرفش را تحمیل میکند.					
14	برای پیشگیری از بروز اختلاف خیلی از مسائلی که مرا رنج میدهد را نادیده میگیرم.					
15	همسرم با زبان و گفتارش سعی در اذیت من دارد.					
16	در خانواده ما مدیریت مالی منزل به عهده مرد خانواده است.					
17	قناعت درمسائل اقتصادی باعث شده که زندگی با نشاطی					

					داشته باشیم.	
					همسر پول‌هایش را خرج خانواده میکند و نه خرج دیگران.	18
					همسر خواسته‌های مالی (بیش از توانم) را بر من تحمیل میکند.	19
					بخشی از دریافتی‌هایمان را پس انداز میکنیم.	20
					خودم را برای همسر آراسته میکنم.	21
					همسر با بهانه گیری های مختلف نزدیکی را به تعویق میاندازد.	22
					تلاش میکنیم از روابط زناشویی خود لذت ببریم و همواره آن را لذت بخش نگه داریم.	23
					همسر در نزدیکی، بیشتر به فکر خواسته های خودش است.	24
					برای نزدیکی با همسر مشکل دارم.	25
					من و همسر سعی میکنیم از تفریح و سرگرمی هایی که مستلزم گناه نباشد به قدر کافی لذت ببریم.	26
					همسر وقت اندکی را با من میگذراند.	27
					همسر به سرگرمیهای مختص به جنسیت خود مشغول میباشد.	28
					بودن با همسر را به هر نوع تفریح و سرگرمی ترجیح میدهم.	29
					همسر زود عصبانی شده و دیر راضی میشود.	30
					یکی از دلایل صمیمیت من و همسر خوش خلقی اوست.	31
					بد خلقی من باعث شده که به خواسته هایم در زندگی با همسر نرسم.	32
					همسر خیلی مقتدر است چون اهل گذشت است.	33
					مسافرت یکی از برنامه‌های خانواده ما است.	34
					همسر فرد بددلی است و این زندگیمان را به خطر انداخته است.	35
					فرزندمان ثمره زندگی و باعث طراوت بخشیدن به آن است.	36
					بسیاری از الطاف خداوند (مثل : امکانات و.....) در زندگی ما به خاطر فرزندان است که به ما عنایت کرده است.	37
					همسر میداند با بچه‌ها چگونه باید رفتار کند.	38
					همسر بین فرزندانمان فرق نمی گذارد.	39

					40	از نحوه تربیت فرزندانمان توسط همسر رضایت دارم.
					41	سعی من این است که بیشتر با خانواده همنشین شوم.
					42	در کارهای منزل به همسر کمک میکنم.
					43	برایم مهم است که غذای دلخواه خودم را بخورم (نه غذای دلخواه خانواده را).
					44	همسر برایم آرایش نمی کند.
					45	همسر مرا بدرقه و استقبال میکند.
					46	یکی از برنامه های مثبت زندگی ما رفت و آمد با فامیل(خود و همسر) است.
					47	به نظر میرسد رفت و آمد با اقوام میتواند زندگی ما را نجات میدهد.
					48	به نظر من و همسر میتوانیم با صله ارحام محبت دیگران را جلب کنیم.
					49	زمینه برخی از دعواها و مشاجرات ما، رفت و آمد با فامیل و خانوادهها است.
					50	همسر اهل رفت و آمد با فامیل میباشد.

روش نمره گذاری و تفسیر

این پرسشنامه دارای 50 سوال بوده و هدف آن ارزیابی عوامل دهگانه رضایت زناشویی اسلامی (ارتباط کلامی، پایبندی های مذهبی، حل تعارض، مدیریت مالی، روابط جنسی، فعالیت های اوقات فراغت، مسائل شخصیتی، فرزندان و فرزندپروری، نقش زن و مرد، صله ارحام) است. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت بوده که امتیاز مربوط به هر گزینه در جدول زیر ارائه گردیده است:

گزینه	هرگز	به ندرت	گاهی اوقات	اغلب	همیشه
امتیاز	0	1	2	3	4

اما این شیوه نمره گذاری در مورد سوالات 3، 5، 6، 10، 13، 14، 15، 18، 19، 22، 24، 25، 27، 28، 30، 32، 35، و 44 معکوس شده و به صورت زیر در خواهد آمد:

گزینه	هرگز	به ندرت	گاهی اوقات	اغلب	همیشه
امتیاز	4	3	2	1	0

این آزمون ده مؤلفه و پنجاه پرسش دارد که سهم هر يك از مؤلفه‌ها پنج پرسش به شرح زیر است:

1- ارتباط کلامی (پرسش‌های 1، 2، 3، 5 و 15): این مؤلفه به رفتارهای کلامی همسران در تعامل با یکدیگر از منظر دینی مربوط میشود. رعایت عفت و ادب در کلام و پرهیز از آزار رساندن توسط زبان و ابراز محبت کلامی، از ویژگی‌های این خرده‌مقیاس است. نمره بالا نشان‌دهنده وجود رابطه کلامی سالم بین زوجین است.

2- پایبندی‌های مذهبی (پرسش‌های 6 تا 10): این مؤلفه میزان توجه همسران به مبدأ متعال و رعایت حریم خداوند را در زندگی زناشویی میسنجد. نمره بالا در این مقیاس، نشانگر تعهد همسران در ادای وظایف‌شان و ملاک بودن مذهب و پایبندی به آن در زندگی زناشویی است.

3- حل تعارض (پرسش‌های 11، 12، 13، 14 و 4): این مؤلفه به احساسات، اعتقادات و نگرش‌های شخص درباره به وجود آمدن یا حل تعارض مربوط میشود. نمره بالا در این مقیاس، نشان‌دهنده وجود توافق و هراس در زندگی زناشویی و ظرفیت حل تعارض از راه‌های معقول میباشد.

4- مدیریت مالی (پرسش‌های 16 تا 20): این مؤلفه به نحوه اداره امور مالی زندگی زناشویی و نگرش‌های همسران درباره نوع مدیریت مالی منزل مربوط میشود. نمره بالا در این مقیاس، بیانگر مدیریت خوب امور مالی و رضایت همسر از این نوع مدیریت است.

5- روابط جنسی (پرسش‌های 21 تا 25): این مؤلفه نگرش‌ها و نگرانیهای همسر را درباره روابط جنسی میسنجد. نمره بالا در این مقیاس، نشانگر نبود وجود مشکل جدی در این باره و احساس رضایت همسران از این رابطه است.

6- فعالیت‌های اوقات فراغت (پرسش‌های 26 تا 29 و 34): این مؤلفه ترجیح‌های زن و شوهر را درباره فعالیت‌های اوقات فراغت و گذران آن در کنار همسر ارزیابی میکند. نمره بالا در این مقیاس، نشان‌دهنده انعطاف‌پذیری و توافق درباره استفاده از زمان‌های فراغت و احساس رضایت از کنار هم بودن در این اوقات است.

7- مسائل شخصیتی (پرسش‌های 30 تا 33 و 35): این مؤلفه رضایت یا نارضایتی همسران را از ویژگی‌ها، صفات و رفتارهای همدیگر میسنجد. نمره بالا نشان‌دهنده رضایت از ویژگی‌های شخصیتی همسر میباشد.

8- فرزندان و فرزندپروری (پرسش‌های 36 تا 40): این مؤلفه نگرش والدین را نسبت به فرزندان و رضایت یا نارضایتی آنان را در نوع فرزندپروری همسر ارزیابی میکند. نمره بالا در این مقیاس، نشانگر نگرش مثبت والدین به فرزندآوری و احساس رضایت از فرزندپروری همسر است.

9- نقش زن و مرد (پرسش‌های 41 تا 45): این مؤلفه، نحوه ایفای نقش زن و شوهر در زندگی و رضایت آنان را از انجام وظایف توسط طرف مقابل ارزیابی میکند. نمره بالا در این مقیاس، بیانگر ایفای مسئولیت زن یا شوهری و احساس رضایت از طرف مقابل در این مورد میباشد.

10- صله ارحام (پرسش‌های 46 تا 50): این مؤلفه نگرش و کنش همسران را درباره رفت‌وآمد با اقوام و فامیل میسنجد. نمره بالا در این مقیاس، نشان‌دهنده نگرش مثبت به این‌گونه روابط و احساس رضایت از آن است.

برای بدست آوردن امتیاز مربوط به هر بعد، مجموع امتیازات سوالات مربوط به آن بعد را با هم جمع نمایید. برای بدست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، مجموع امتیازات همه سوالات را با هم جمع کنید. نمرات بالاتر نشان دهنده رضایت شغلی بالاتر خواهند بود.

اعتبار

از مسائل مهم در آزمون‌سازی، اعتبار است. این واژه مفاهیمی مانند ثبات یا هماهنگی، اعتمادپذیری، پیش‌بینی‌پذیری، همگونی، حساسیت، دقت، تکرارپذیری و باز پدیدآوری را دربرمیگیرد. جدیری و همکاران (1388) برای برآورد اعتبار پرسشنامه رضامندی زناشویی از طریق دونیمه‌سازی و ثبات‌درونی (آلفای کرونباخ) اقدام کرده است. نتایج پژوهش آنها نشان میدهد پرسشنامه اعتبار نسبتاً بالایی دارد.

روایی

مقصود از روایی پرسش‌نامه آن است که وسیله مزبور واقعاً بتواند ویژگی مورد مطالعه را اندازه بگیرد، نه متغیر دیگری را. جدیری و همکاران (1388) از دو روش روایی محتوایی و روایی وابسته به ملاک از نوع همزمان، برای برآورد روایی این آزمون اقدام کرده است. نتایج نشان می‌دهد پرسش‌نامه روایی بالایی دارد.

منبع: جدیری، جعفر، جان بزرگی، مسعود، (1388)، ساخت و اعتباریابی مقیاس رضامندی زناشویی اسلامی، فصلنامه روانشناسی سال دوم، شماره چهارم، زمستان 1388، ص 41 - 70

